

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 36926
Nom: Tècniques de conservació de béns mobles i immobles
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1014 - Grau en Arqueologia	Facultat de Geografia i Història	1	Segon quadrimestre
1939 - Doble Grau en Arqueologia i Història	Facultat de Geografia i Història	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1014 - Grau en Arqueologia	Tècniques de conservació de béns mobles i immobles	BÀSICA
1939 - Doble Grau en Arqueologia i Història	Assignatures primer curs	BÀSICA

COORDINACIÓ

FELIU BELTRAN NURIA

JIMENEZ HORTELANO SONIA

RESUM

Aquesta assignatura aborda l'estudi dels béns mobles i immobles des de l'antiguitat a la contemporaneïtat, atenent la seua naturalesa material:

a) Estudi dels principals materials de construcció i la seua aplicació en l'arquitectura, atenent un desenvolupament cronològic dels principals elements constructius. Anàlisi de les tècniques constructives més rellevants de la història de l'arquitectura. Coneixement dels principals materials, elements i estructures de construcció al llarg dels principals períodes, des de l'Antiguitat fins a l'Edat Moderna. Introducció a conceptes bàsics, com ara el mur, les fàbriques, els sistemes de suport, de cobriment i altres elements arquitectònics.

b) Estudi dels principals materials i suports emprats en l'elaboració de béns mobles, atenent un desenvolupament cronològic. Coneixement de les principals tècniques artístiques utilitzades en l'elaboració de béns mobles al llarg de la història de l'art. Introducció a conceptes bàsics.

L'objectiu és que l'estudiantat comprega l'ús dels materials i el procés de construcció de l'arquitectura i dels béns mobles des d'un punt de vista tècnic, i no des de la seua identificació des d'una perspectiva estilística.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

1014 - Grau en Arqueologia

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Adquirir coneixements bàsics teòrics i metodològics per a reconstruir el passat a través de les eines de recuperació, documentació i anàlisi del registre arqueològic.

Adquirir els fonaments bàsics per a la documentació, conservació i difusió del patrimoni arqueològic.

Capacitar l'estudiantat per a transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Col·laborar eficaçment en equips de treball, assumir responsabilitats i funcions de lideratge i contribuir a la millora i desenvolupament col·lectiu.

Conèixer i comprendre, des del propi àmbit de la titulació, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diferents necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

Conèixer les bases de la legislació vigent en matèria de protecció, conservació i difusió del patrimoni arqueològic.

Conèixer les ciències que investiguen l'evolució de la humanitat, particularment la història, com a pilar per a la comprensió i reconstrucció del nostre passat.

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que responen a demandes socials, tenint en compte com a referent els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, i considerar aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Desenvolupar el sentit crític i la capacitat de reflexió per a la comprensió de les fonts d'informació, el desenvolupament d'hipòtesis i la interpretació d'aquests.

Desenvolupar habilitats per a l'aprenentatge autònom que permeten l'increment del coneixement adquirit.

Entendre la importància del desenvolupament de l'esperit crític a l'hora d'abordar interpretacions de caràcter social, des del compromís amb els grans desafiaments de les societats actuals i l'èmfasi en la igualtat, l'ecologia i el desenvolupament sosteni

Fomentar, en contextos acadèmics i professionals, l'avanç tecnològic, social o cultural dins d'una societat

basada en el coneixement i en el respecte a: a) els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, b) els principis d'igualtat

Fomentar el treball en equip com a base per a la consecució de treballs col·laboratius.

Identificar els períodes i la materialitat relacionada amb l'evolució històrica des de la prehistòria fins a l'edat contemporània.

Incorporar els instruments i mètodes de documentació per al desenvolupament del treball de camp arqueològic.

Interpretar la materialitat mitjançant un procés que conjumine informació de diferents disciplines (arqueologia, història, història de l'art).

Mantenir el rigor científic propi de la informació bàsica d'una historiadora o historiador.

Mantenir una actitud de compromís i participació activa com a base del treball en equip.

Proposar solucions creatives i innovadores a situacions o problemes complexos, propis de l'àmbit de coneixement, per a respondre a les diverses necessitats professionals i socials.

Reconèixer els principals elements de cultura material atesa una diacronia àmplia des de la prehistòria fins a l'època contemporània.

Reconèixer la importància de la col·laboració de les ciències dedicades a l'estudi patrimonial per a generar sinergies per a posar en valor del patrimoni cultural.

Reconèixer la importància de la formació contínua amb la finalitat d'actualitzar les tècniques d'anàlisi i l'avanç del coneixement en el camp de les humanitats.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant de manera oral com escrita, i adaptar-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

Tenir la capacitat de reunir i interpretar dades històriques rellevants.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Les tècniques de l'Antiguitat

La configuració del mur. Els morters. Sistemes de cobertes en el món antic.

Pigments, aglutinants i suports. Tècniques artístiques per a l'elaboració de béns mobles durant l'Antiguitat.

2. Les tècniques de l'Edat Mitjana

La configuració del mur. Els morters. Sistemes de cobertes en el món medieval.

Pigments, aglutinants i suports. Tècniques artístiques per a l'elaboració de béns mobles durant l'Edat Mitjana.

3. Les tècniques de l'Edat Moderna

La configuració del mur. Els morters. Sistemes de cobertes en el món modern.

Pigments, aglutinants i suports. Tècniques artístiques per a l'elaboració de béns mobles durant l'Edat Moderna.

4. Les tècniques a partir de la Revolució Industrial

La incorporació de nous materials, tipologies i tècniques.

5. Agents de deteriorament de les obres d'art mobles i immobles, i mètodes de conservació i restauració

Conceptes bàsics de conservació-restauració dels béns mobles i immobles.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Altres activitats	15,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	45,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	45,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

S'incorporaran noves tecnologies per facilitar la informació a l'estudiantat. La pàgina web d'Aula Virtual tindrà com a missió afavorir el contacte dels alumnes amb l'assignatura fora de l'aula, així com facilitar el seu accés a la informació seleccionada i d'utilitat per al seu treball no presencial. Podrà accedir des d'aquesta pàgina, tant a la informació bàsica sobre l'assignatura (objectius generals, programa, enllaços d'interès...) com al material complementari.

CLASSES PRESENCIALS:

Classes teòriques.

A l'aula, el professorat exposarà i explicarà aquells elements fonamentals que han de guiar l'alumnat en l'estudi i comprensió dels temes, utilitzant els mitjans adequats per a això (classe magistral, projecció d'imatges mitjançant presentacions Power point i / o videos). És fonamental que l'estudiantat realitze, de

forma prèvia a l'exposició del professorat de cada tema, una lectura d'aquell manual o d'aquells textos que se li indicaran.

Classes pràctiques.

Per a alguns temes es duran a terme classes pràctiques que implicaran la participació activa de l'alumnat.

PREPARACIÓ DE TREBALLS PRÀCTICS I/O TREBALLS EN EQUIP

Els treballs que es realitzen al llarg dels curs es faran d'acord amb el procediment i la planificació temporal dissenyada pel professorat en els respectius annexes.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES:

Els estudiants participaran en les activitats complementàries programades per la Facultat de Geografia i Història i per les programades pel professorat de l'assignatura.

TUTORIES:

L'alumnat podrà assistir a les hores de tutories i atenció a estudiants que té programades cada professor, per a realitzar consultes sobre qualsevol tema o aspecte relacionat amb l'assignatura, així com amb la realització dels diferents treballs. També es podrà comunicar amb el professor per mitjà del correu electrònic oficial de la Universitat.

Els horaris de tutories s'indicanen el primer dia de classe i es detallaran en l'Aula Virtual de cada grup.

AVALUACIÓ

Prova escrita: 60%

Pràctiques, treballs, lectures i activitats complementàries: 40%

En l'examen final es valoraran tant l'exposició dels coneixements teòrics adquirits com la seua aplicació pràctica. La qualificació perquè l'examen puga ser ponderat amb els altres apartats serà d'un mínim de 5 sobre 10.

Per a la **segona convocatòria**, el professor o la professora tindrà en compte les qualificacions obtingudes durant el curs en les pràctiques, treballs, lectures i activitats complementàries. El caràcter recuperable o no d'aquestes activitats avaluable en la segona convocatòria el determinarà cada docent. En cap cas aquestes notes parcials es guardaran més enllà d'aquest termini. A més, en la segona convocatòria, la prova escrita o examen presentarà les mateixes característiques que en la primera convocatòria.

Els problemes d'ortografia, sintaxi i/o expressió escrita puntuaran negativament en la qualificació de totes les proves escrites i la seua acumulació pot comportar el suspens de l'assignatura.

En relació amb quines obligacions té l'estudiant si utilitza IA en les activitats avaluable i per a la declaració responsable d'ús de la IA, veure la "Guia d'actuació per a l'ús responsable de la intel·ligència artificial (IA) en les activitats docents i d'avaluació a la Universitat de València" al següent link: <https://www.uv.es/graus/normatives/Guia_actuacio_IA_UV.pdf>

BIBLIOGRAFIA

- ADAM, J. P., La construcción romana, materiales y técnicas, Editorial de los oficios, 1999.
- CENNINI, C., El Libro del Arte, ed. Akal, Madrid, 1988.
- DÍAZ MARTOS, A., Restauración y conservación del arte pictórico. ARTE RESTAURO, S.A., Madrid, 1975.
- GONZÁLEZ-VARAS, I, Conservación de bienes culturales. Teoría, historia, principios y normas, Cátedra, Madrid, 1999.
- HAYES, Colin, Guía completa de pintura y dibujo. Técnicas y materiales, Ed. Hermann Blume, Madrid, 1985.
- KNUT, Nicolaus: Manual de restauración de cuadros, Ed. Könemann, 1982.
- MALTESE, Corrado, Las Técnicas Artísticas, Ed. Cátedra, Madrid 1981.
- MALTESE, Corrado (coordinador), I supporti nelle arti pittoriche. Storia, técnica, restauro, Ugo Mursia Editore, Milano, 1990, 2 vol.
- ORTEGA ANDRADE, F., Historia de la construcción, 4 tomos, Universidad de las Palmas de Gran Canaria, 1993-94
- PALOMINO de CASTRO, A. (1715-1724), El museo pictórico y escala óptica. El Parnaso español pintoresco y laureado, Madrid, 1724, Existen otras publicaciones como: El Museo Pictórico y Escala Óptica, dos tomos, Ed. Poseidón, Buenos Aires 1944; M. Aguilar Editor, Madrid, 1947 (dos tomos); Edición completa, Madrid, 1974; Aguilar S.A., Madrid (edición completa), 1988, 3 vol.
- PERUSINI, GIUSEPPINA, Introduzione al restauro: storia, teorie, tecniche, Udine del Bianco, Florencia, 1985.
- PLENDERLEITH, H. J., La Conservación de Antigüedades y Obras de Arte, (Versión española de Arturo Díaz Martos traducida de la edición inglesa Oxford University Press, 1956), Instituto Central de Conservación y Restauración de Obras de Arte, Arqueología y Etnología. Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Bellas Artes, Valencia, 1967.
- RICO, L., y MARTÍNEZ, C., (ed.) Diccionario Técnico de conservación y restauración de bienes culturales, Madrid, Akal, 2003.
- RUIZ DE LACANAL RUIZ MATEOS, Mª Dolores, Conservación y Restauración en la Historia de la Conservación de Bienes Culturales de Sevilla, Sevilla, 1994.
- SMITH, S., Manual del Artista. Equipo, Materiales y técnicas, Blume, Madrid, 1984.
- TELLECHEA, Domingo, Enciclopedia de la Conservación y Restauración, Centro Argentino de Restauradores, 1991.
- VV. AA., Historia de las técnicas constructivas en España, FCC, 2000.